

Behandelingsvoorstel voor de commissie ZCW

Onderwerp: Restauratie Pyramide van Austerlitz

Cie-datum : 1 april 2004

Cie-nummer: 2004ZCW24

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op: 6 april 2004	inspraak: nee
eerdere behandeling in cie: nee	op:
in PS: nee	op:

Behandelend ambtenaar: T.A. van Veen
Portefeuillehouder: J. G. P. van Bergen

toestel: 2055

Inleiding

In uw vergadering van 26 januari 2004 bent u geïnformeerd over problemen rond de restauratie van de Pyramide van Austerlitz. Wij hebben u toen het voornemen gemeld van de Stichting Pyramide van Austerlitz om een onderzoek te laten instellen naar de oorzaken van de verzakkingen en naar de wijze waarop dergelijke problemen kunnen worden voorkomen. Inmiddels zijn de resultaten van het onderzoek bekend en heeft de Stichting ons geïnformeerd over de gevolgen hiervan en de maatregelen die men voornemens is te nemen om de problemen op te lossen.

Om de restauratie vóór september 2004 te kunnen afronden zullen de werkzaamheden gericht op het herstel van de ontstane schade zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd. De kosten hiervan worden voor een deel ten laste van het restauratiebudget gebracht en zullen voor een ander deel verhaald worden op aannemer en architect, terwijl daarnaast subsidiegevers gevraagd zullen worden aanvullende subsidies te verlenen. Omdat hier op korte termijn geen resultaten van te verwachten zijn verzoekt de Stichting ons daarom de provincie garant te stellen voor een bedrag van maximaal € 240.000,-.

Vervolg inleiding op pagina 2 nee

Wordt geagendeerd:

om advies over de volgende vraag (vragen): gaat de commissie ermee akkoord dat de provincie zich garant stelt voor een bedrag van maximaal € 240.000,- terzake van de betaling van de extra kosten van de restauratie van de Pyramide van Austerlitz door genoemde Stichting onder de voorwaarden zoals in de toelichting op deze notitie staat vermeld.

Beoogd effect: Blijkens het rapport van het Bureau voor Grondmechanica MOS is de gerealiseerde constructie van de Pyramide niet stabiel gebleken. Het verzakken van de graszoden is opgetreden na een periode van veel neerslag. Waarschijnlijke oorzaken zijn klink van de graszoden, een hogere belasting op de ondergrond door de toename van het eigen gewicht en verweking van de onderliggende grondslag.

Voor de aanpassing van de restauratie is het noodzakelijk dat de aangebrachte graszoden worden verwijderd en een nieuwe constructie wordt toegepast. De Stichting heeft bericht dat de aannemer in staat is een en ander voor september af te ronden. De kosten worden voorlopig op maximaal € 500.000,- geraamd, waarvan de Stichting € 260.000,- kan opbrengen. Ter dekking van het restant zijn bij de Stichting maatregelen in voorbereiding. Omdat daar op korte termijn geen resultaten van te verwachten zijn, is de provincie verzocht garant te staan voor de dekking van het tekort van maximaal € 240.000,-. Met deze garantie is de Stichting in staat voor september 2004 de restauratie af te ronden.

Overigens zal de Stichting nog een second opinion vragen over de voorgestelde nieuwe constructie.

1. **Argumenten:** De Pyramide in de huidige staat maakt een aangeslagen indruk. De hoeken zijn afgedekt met landbouwplastic, terwijl op enkele plaatsen te zien is dat de graszoden zijn ingezakt.

De Pyramide lang in deze staat laten liggen doet niet alleen afbreuk aan het karakter van dit unieke rijksmonument, maar kan ook leiden tot verdere inzakking c.q. afschuiving van de hellingen.

2. De publiciteit rond de Pyramide richt zich tot nu toe op de activiteiten van de Stichting. Bekend is dat de provincie een deel van de restauratie heeft gefinancierd en dat bovendien vanuit de provincie deze restauratie in belangrijke mate is geïnitieerd. Hoe zeer de restauratie van de Pyramide de verantwoordelijkheid is van de Stichting, toch zal de aandacht ook op de provincie gericht zijn als verantwoordelijke overheid voor de instandhouding van het culturele erfgoed in het bijzonder voor betekenisvolle objecten als de Pyramide.

3. Voor de opening van de Pyramide op 15 september a.s. zijn de voorbereidingen reeds in een vergevorderd stadium. Binnenkort worden contracten aangegaan. Ook is de datum van de opening al publiekelijk bekend gemaakt. Overigens is de opening een verantwoordelijkheid van de Stichting. Uw college heeft ten behoeve van de feestelijkheden in het kader van de opening een subsidie toegezegd van € 25.000,- ineens en 50% van de overige kosten tot een maximum van € 25.000,-.

Separaat aan deze openingsactiviteiten organiseert de Vereniging Austerlitz Belang feestelijkheden in het kader van het 200 jarig bestaan van het dorp Austerlitz. Deze feestelijkheden zijn nauw gelieerd aan de opening van de Pyramide.

4. Met de provincie Zuid/Moravië in Tsjechië, in het bijzonder met de gemeente Slavkov zijn contacten gelegd die mede verband houden met de op handen zijnde opening van de Pyramide. In 2005 herdenkt men in Slavkov het feit dat 200 jaar geleden daar de Slag bij Austerlitz plaats vond.

Alles overziende zijn wij voornemens de Stichting in staat te stellen de restauratie af te ronden en daarvoor de gevraagde garantie te geven.

Kanttekeningen:

Aan de verlening van de garantie worden de volgende voorwaarden verbonden gericht op vermindering van het gegarandeerde bedrag.

1. De Stichting onderhandelt met de aannemer over een zo laag mogelijke aanneemsom.

2. De Stichting onderzoekt de aansprakelijkheid van aannemer en architect en laat op korte termijn een vordering in stellen.
3. De Stichting draagt er zorg voor dat de andere subsidiegevers toestemming geven voor de inzet van het surplus van het restauratiebudget.
4. De Stichting draagt er zorg voor dat de andere subsidiegevers tevens bereid zijn bij te dragen in de door de provincie gegarandeerde kosten.
5. De Stichting draagt er zorg voor dat er garanties ten aanzien van de risicoaansprakelijkheid worden opgenomen
6. De Stichting verstrekt na afronding van de restauratie zo spoedig mogelijk, maar in elk geval vóór 31 december 2004 een financieel verslag van de restauratie.

Financiën:

Het in 2001 geraamde restauratiebudget bedraagt € 1.066.384,-.

Aan subsidie is door provincie, Landgoed Den Treek-Henschoten, Prins Bernhard Cultuurfonds en Ministerie van O.C. en W. toegezegd in totaal € 1.334.935,-. De kosten van het vervaardigen van replica van de gedenkstenen komen voor rekening van de gemeente Woudenberg.

Er van uitgaande dat van de extra kosten € 260.000,- ten laste van het restauratiebudget kan worden gebracht (mits de subsidiegevers daarvoor toestemming geven), resteert er een ongedekt tekort van maximaal € 240.000,-. Aangezien dit tekort niet op korte termijn door de Stichting gedekt kan worden is een garantie van de provincie nodig.

Wij zullen de dekking van het gegarandeerde bedrag ad € 240.000,- betrekken bij de mee- en tegenvallers van de halfjaarrapportage 2004.

Realisatie

Zodra zekerheid bestaat over de provinciale garantie zal de Stichting in overleg treden van aannemer en architect over de uitvoering van de herstelwerkzaamheden met als inzet afronding van de restauratie vóór september 2004.

Communicatie

De Stichting heeft een persbericht doen uitgaan en heeft afgelopen maandag 29 maart een persbijeenkomst gehouden. Naar aanleiding van ons besluit van 30 maart is eveneens een persbericht uitgegaan.

Bijlagen: Brief d.d. 24 maart van de Stichting Pyramide van Austerlitz inzake voortgang restauratie en financiële garantstelling.

Het volledige rapport van het Bureau voor Grondmechanica MOS ligt voor u ter inzage op kamer C02.26 en is tijdens uw vergadering beschikbaar. Tevens kan van de zijde van het bureau tijdens uw vergadering een mondelinge toelichting worden gegeven.

Aan Gedeputeerde staten van Utrecht,
Provinciehuis,
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Utrecht, 24 maart 2004

Onderwerp: voortgang restauratie en financiële garantstelling

Geacht college,

Zoals u bekend is, is onze stichting bezig met de restauratie van de Pyramide van Austerlitz. Om deze restauratie financieel mogelijk te maken hebt u in 2001 een substantiële bijdrage beschikbaar gesteld, evenals het Landgoed Den Treek-Henschoten, het Prins Bernhard Cultuurfonds en het Ministerie van O.C. en W. Volgens de planning zal de restauratie in september 2004 gereed moeten zijn en worden reeds voorbereidingen getroffen voor de plechtige opening medio september 2004.

Sinds eind december 2003 zijn rond de restauratie van de Pyramide van Austerlitz problemen gerezen. Vanwege onze stichting is uw portefeuillehouder cultureel erfgoed hierover mondeling geïnformeerd. Deze problemen hebben zich gemanifesteerd in zichtbare verzakkingen, met name op de hoeken van de Pyramide. Omdat deze verzakkingen duiden op ontwikkelingen die méér zijn dan alleen het te verwachten inklinken van de graszoden, is in januari van dit jaar het Bureau voor Grondmechanica MOS uit Rhoon verzocht onderzoek te doen. Dit onderzoek richtte zich op:

- a. het achterhalen van de oorzaken van de verzakking;
- b. het nagaan of de Pyramide nog aan vervorming onderhevig is of dat een nieuw evenwicht is ontstaan;
- c. het zoeken naar een alternatieve constructie voor de trapsgewijze opbouw van de Pyramide.

Onlangs heeft het Bureau aan ons gerapporteerd en daaruit is het volgende gebleken.

De toegepaste constructie, zoals deze door het Architectenbureau 'De Steunbeer BV' was geadviseerd en door de aannemer 'Daalder Alkmaar BV' is uitgevoerd voldoet niet volledig. Uit onderzoek blijkt dat 'naast klink van de graszoden, tevens de nieuw aangebrachte grondslag over de klokvorm van de Pyramide naar beneden wil glijden. Ten gevolge van de klokvorm treedt halverwege het talud de nieuwe grondslag uit het vlak.'

Omstandigheden als de droge zomer van 2003 en het daarop volgende extreem natte maanden november en december hebben dit proces van afglijden en uittreden versneld.

Een exemplaar van het onderzoeksrapport treft u hierbij aan.

Om de restauratie op verantwoorde wijze te kunnen afronden zal op advies van genoemd Bureau MOS een deel van de werkzaamheden opnieuw moeten worden uitgevoerd, waarbij uiteraard een andere constructie zal worden toegepast. Voor wat betreft de toe te passen constructie zullen wij ons nog door een ander deskundig bureau bij wijze van 'second opinion' nader laten adviseren. Met aannemer en architect vindt nog nader overleg plaats over de toepassing en uitvoering van deze constructie.

Genoemde aannemer heeft ons inmiddels verzekerd dat afronding van de werkzaamheden mogelijk is vóór de opening in september 2004. De kosten van deze extra werkzaamheden worden door de aannemer voorlopig geraamd op € 500.000,-.

De Stichting beschikt over onvoldoende middelen om dit bedrag te dekken. Dat neemt niet weg dat wij naar wegen zullen zoeken om deze middelen wel beschikbaar te krijgen. Daarbij denken wij in de eerste plaats aan de verantwoordelijkheid van architect en aannemer, die wij overigens al aansprakelijk hebben gesteld voor de ontstane schade.

Wij zullen zo spoedig mogelijk juridisch advies inwinnen over de wijze waarop de aansprakelijkheid geëffectueerd kan worden. Overigens verwachten wij van deze actie op korte termijn geen soulaas.

Tevens zullen wij nagaan of het Prins Bernhard Cultuurfonds, het Landgoed Den Treek-Henschoten en de rijksoverheid bereid zijn aanvullende middelen ter beschikking te stellen.

De tijdsruimte tussen nu en de aanvang van de werkzaamheden is heel beperkt. Wil de aannemer voor de opening gereed zijn, dan moeten de werkzaamheden eind april van start gaan. Voor die tijd verwachten wij niet dat wij de benodigde middelen beschikbaar hebben, terwijl dat voor het verlenen van een opdracht aan de aannemer wel geboden is.

Om die reden doen wij een dringend beroep op u om een garantie af te geven voor de betaling van het ontbrekende bedrag. Wij ramen dit bedrag op € 240.000,-.

Over het verdere verloop van onze acties gericht op de afronding van de restauraties en het doen beschikbaar komen van de benodigde financiën zullen wij u voortdurend op de hoogte houden.

Hoogachtend,

Namens het bestuur van de
Stichting Pyramide van Austerlitz

De voorzitter,

(jhr. R. J. M. de Beaufort)